

Dr hab. Joanna Mleczko, prof. UŚ

Instytut Językoznawstwa

Wydział Humanistyczny

Uniwersytet Śląski w Katowicach

**Ocena dorobku naukowego dra Kamena Rikeva w związku z Jego ubieganiem się o
przyznanie stopnia doktora habilitowanego**

Informacje ogólne

Dr Kamen Rikev jest polonistą, literaturoznawcą, absolwentem Uniwersytetu Sofijskiego im. św. Klemensa z Ochrydy. Rozprawę doktorską, przygotowaną pod kierunkiem doc. dr Kaliny Bahnevej, obronił w 2010 r. w Instytucie Literatury Bułgarskiej Akademii Nauk.

W latach 2000-2011 pracował na Wydziale Filologii Słowiańskich Uniwersytetu Sofijskiego, w Katedrze Literaturoznawstwa Słowiańskiego – początkowo jako asystent, a następnie jako starszy i główny asystent. Od 2011 r. jest związany z Uniwersytetem Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, gdzie był lektorem języka bułgarskiego, wykładowcą, starszym wykładowcą, a obecnie pracuje jako adiunkt. W latach 2011-2014 prowadził zajęcia także w Kolegium Licencjackim UMCS w Białej Podlaskiej.

Główny nurt zainteresowań naukowych Habilitanta koncentruje się wokół poezji staropolskiej oraz poezji polskiej XX w., polsko-bułgarskich dialogów literackich i kulturowych, historii literatur słowiańskich i bałkańskich, metafizycznych aspektów nowożytnej kultury bułgarskiej. Jego prace świadczą o gruntownym przygotowaniu slawistycznym, cechuje je interdyscyplinarność i wieloaspektowy opis badanych zjawisk.

Dr Kamen Rikev dwukrotnie wchodził w skład międzynarodowych grup badawczych. W latach 2009-2014 był członkiem zespołu utworzonego w ramach międzynarodowego projektu *Uniwersyteckie Centrum Transgranicznych Badań Bułgarystycznych*, realizowanego przez Wydział Filologii Słowiańskich Uniwersytetu Sofijskiego. Rezultatem podjętych działań było stworzenie ramowych kryteriów nauczania literatury i kultury bułgarskiej poza granicami Bułgarii wraz z bazami danych dotyczących historii międzynarodowej bułgarystyki i obecnego stanu centrów bułgarystycznych w Europie i Ameryce Północnej. W roku 2020 znalazł się w gronie wykonawców projektu realizowanego na Uniwersytecie im. Angeła Kynczewa w Ruse,

którego celem była analiza wpływu intensyfikacji interdyscyplinarnych badań na proces dydaktyczny w dziedzinie nauk humanistycznych i nauk o sztuce.

Wystąpił z referatami na 42 konferencjach międzynarodowych i krajowych, w tym na 13 w okresie poprzedzającym uzyskanie stopnia doktora.

Od początków swojej kariery akademickiej kładł nacisk na dwustronne relacje polsko-bułgarskie, o czym świadczy Jego aktywność międzynarodowa (wykłady, które prowadził na uniwersytetach w Sofii, Wielkim Tyrnowie i Ruse czy członkostwo w międzynarodowym Komitecie redakcyjnym renomowanego bułgarskiego czasopisma naukowego *Език и литература* – od 2017 r.).

Ocena osiągnięcia naukowego wskazanego przez Kandydata do stopnia doktora habilitowanego

Jako podstawowe osiągnięcie naukowe wskazano monografię: *Защото е на скрито... Християнският светоглед в творчеството на Атанас Далчев*. Lublin, Wydawnictwo UMCS 2020, ss. 340 (recenzent – prof. dr hab. Georgi Minczew). Jej tematem jest twórczość Atanasa Dałczewa – poety, krytyka, aforysty i tłumacza, twórcy zaliczanego do grona największych autorytetów bułgarskiej kultury XX w. Jak pisze Habilitant, w Bułgarii stosunek do Dałczewa cechuje swoista ambiwalentność. Podczas gdy jedni uznają go za najbardziej czytanego i atrakcyjnego dla interpretatorów klasyka bułgarskiego, inni odmawiają mu miana poety. Podobnie niejednoznaczna bywa ocena jego dorobku. W swojej pracy dr Kamen Rikev proponuje, rzadko obecne w krytyce literackiej poświęconej Dałczewowi, spojrzenie na jego twórczość przez pryzmat systemu wartości chrześcijańskich, które określają stosunek poety do człowieka, świata, absolutu. Mimo, iż w swoich tekstach Dałczew o Bogu nie mówi często i dosłownie, oszczędnie operuje też motywami biblijnymi, a w artykułach i wystąpieniach unika podnoszenia tematyki religijnej, jego twórczość – zdaniem Habilitanta – można interpretować w kontekście liryki chrześcijańskiej. Jako cechy chrześcijańskiego światopoglądu Dałczewa dr Kamen Rikev wskazuje: ideę bezpowrotnie przemijającego świata, w którym jest jednak nadzieja na zbawienie, miłość opisywaną w kategoriach bezwarunkowej wzajemności i poświęcenia, przejawy cudu we wszechświecie i poza nim, aspekty teologiczne dochodzące do głosu w utworach poety.

Praca ma logiczną, przejrzystą kompozycję. Składają się na nią: osiem rozdziałów, bibliografia oraz streszczenie w języku angielskim i polskim.

W rozdziale otwierającym monografię (*Далчев отново и отново*, s. 7-39) Autor skupia swoją uwagę na recepcji twórczości poety, którą – jak zauważa – charakteryzuje albo przemilczenie obecnej w jego poezji problematyki chrześcijańskiej, albo wprost jej zanegowanie na drodze interpretacji kwestii dotyczących wiary w kontekście poglądów filozoficznych bądź estetycznych. W dalszej części, przywołując fragmenty utworów Dałczewa, podważa tezy formułowane na temat twórczości poety przez Dorę Kolewą (u Dałczewa dochodzą do głosu na przemian wiara i jej brak), Edwina Sugarewa (Dałczew traktuje „tamten” świat w kategoriach pocieszenia lub kompensacji za życie na „tym” świecie) i Sawę Siwriewa (antynomiczne obrazy w poezji Dałczewa to efekt rozbieżnych impulsów wiary i kultury), przekonująco dowodząc ich bezzasadności.

Rozdział drugi (*Далчев християнинът*, s. 41-105) stanowi swoiste biograficzne świadectwo wiary Dałczewa. Dzięki dogłębnej lekturze artykułów, listów poety, jego prywatnych wypowiedzi oraz wspomnień o nim, Autor przedstawia fakty dobitnie świadczące o niezachwianej wierze Dałczewa, czym zadaje kłam opiniom tych, którzy określali ją jako „niemonolityczną” lub „chwiejną”. Z kolei prezentowaną przez poetę w kontaktach z bliskimi i znajomymi ewangeliczną postawę człowieka małej wiary traktuje nie jako jej brak, lecz jako przejaw skromności i potrzeby niedopuszczania postronnych do intymnych sfer świadomości. Poszukiwanie w ekscerpowanych tekstach odniesień do Biblii, pozwala Habilitantowi dostrzec w poecie jej wnikliwego interpretatora. Jak zauważa, to, czego brakuje w liryce Dałczewa (cytatów z Pisma Świętego, parafraz pojęć religijnych), możemy odnaleźć w jego wypowiedziach i korespondencji. Rozdział zamyka relacja z uroczystości pogrzebowych Dałczewa – wola poety, by jego pochówek miał charakter religijny była otwartą deklaracją wiary, na którą wcześniej sobie nie pozwolił. W tym kontekście postawę, którą Dałczew przyjął po II wojnie światowej dr Kamen Rikev określa jako charakterystyczną dla kryptochrześcijanina.

Kolejny rozdział (*Религиозната проблематика у ранния Далчев*, s. 107-150) przynosi interpretację wczesnej twórczości Dałczewa. W opinii Autora większość utworów z debiutanckiego tomiku poety zawiera zawoalowaną tematykę religijną, co jednak nie musi dowodzić światopoglądu chrześcijańskiego. Za to już w artykułach Dałczewa jako krytyka można doszukiwać się konkretnych koncepcji teologicznych. Habilitant szczegółowej analizie poddaje tu tekst najczęściej komentowany w kontekście stosunku poety do kwestii religijnych (*Религиозното чувство в българската лирика*), który – jak trafnie zauważa, nie był pisany z pozycji historyka literatury, lecz z pozycji twórcy. Interesującym, w pełni przemyślanym

zabiegiem jest dołączenie w tym miejscu przeglądu najważniejszych tekstów o tematyce religijnej i mistycznej, ukazujących się na łamach czasopism *Изток* i *Стрелец*, stanowiących naturalne środowisko, w którym wyrósł Dańczew jako poeta i krytyk.

Część analityczna monografii to w istocie wyczerpująca, bez wątpienia błyskotliwa interpretacja tekstów poetyckich Dańczewa, zasadnie prezentowanych w perspektywie synchronicznej, z uwzględnieniem kontekstu, w którym funkcjonowały. I tak w rozdziale czwartym (*Умирацията свят*, s. 151-182) Autor omawia utwory, w których najpełniej uwidaczniają się poglądy poety na świat jako grzeszny, trawiony przez chorobę, który zmierza do nieuniknionego rozpadu. Tematyce miłości poświęcony został rozdział piąty (*Проявленията на любовта*, s. 191-230). Poeta postrzega ją w kontekście dzielenia się, poświęcenia i współczucia, a chrześcijański wymiar miłości oznacza dla niego połączenie przywracające sens istnienia. W swoich utworach Dańczew przedstawia miłość na wiele sposobów – jako egzystencjalną porażkę czy spełniającą się bezinteresowną wzajemność. Jak konstatuje Habilitant, u poety miłość nie wywołuje namiętności i burzliwych emocji, a jej obecność jest niemal nieuchwytna. W kolejnym rozdziale (*Чудесното според Далчев*, s. 231-250), w rozważaniach nad twórczością Dańczewa w odniesieniu do jego chrześcijańskiego światopoglądu, akcent zostaje przesunięty na funkcjonowanie w niej idei cudu. Autor dowodzi, iż w rozumieniu poety cud ma prowadzić do konkretnej przemiany konkretnego losu, a jego urzeczywistnieniu nie towarzyszą wyjątkowe okoliczności, za to nawet najbardziej niepozorny jest świadectwem istnienia innego porządku niedostępnego śmierci i grzechowi. W przedostatnim rozdziale (*Богословският камък на Атанас Далчев*, s. 251-274) dr Kamen Rikev koncentruje swoją uwagę na obecności motywów teologicznych w twórczości Dańczewa. Pod tym kątem interpretuje m.in. takie utwory, jak *Камък* (z zawartą w nim ideą Boga jako niewidzialnej, ale wszechobecnej istoty, świata – śmiertelnego i upadłego, człowieka jako istoty materialnej i zarazem duchowej, świata z nierozdzielnymi sferami *sacrum* i *profanum*), *Метафизически сонет* (z ideą Boga jako stwórcy połączonego świata, niekompletności duszy oddzielonej od ciała, służebnej roli ciała wobec duszy, niezniszczalności tej ostatniej) czy *Човек бе сътворен от кал* (z koncepcją kreacjonistyczną).

W zakończeniu (*Защото е скрито... Християнски светоглед и литературен процес*, s. 275-288) Habilitant zawarł wnioski wypływające z przeprowadzonych badań. Jako najważniejsze z nich wskazał asynchroniczność twórczości Dańczewa wobec epoki, w której żył oraz niepodważalną obecność w jego utworach spójnego światopoglądu chrześcijańskiego. Jednocześnie celnie zwrócił uwagę na wyjątkową umiejętność poety wyrażania

chrześcijańskich postaw w epoce nowożytnej oraz na jego unikalną strategię poetycką, polegającą na refleksji nad fundamentalnymi opozycjami binarnymi (materia – duch, grzeszność – świętość) leżącymi u podstaw dylematów, które poeta pozostawia nierozstrzygniętymi, chyba że zostanie zaakceptowana perspektywa Boskiej opatrności.

Monografia dra Kamena Rikeva jest pracą o charakterze interdyscyplinarnym, poprawną pod względem metodologicznym, dojrzałą i oryginalną w kontekście dotychczasowych badań nad twórczością Dałczewa – Autor przewartościowuje tradycyjne pojęcie liryki chrześcijańskiej, proponując spojrzenie na utwory poety z pominięciem oczywistych motywów chrześcijańskich na rzecz poszukiwania w nich kluczowych koncepcji teologicznych chrześcijaństwa wschodniego. Została przygotowana z niezwykłą starannością i dbałością o przejrzystość wywodu. Jest znakomicie udokumentowana. Ponad wszelką wątpliwość stanowi wartościową pozycję uzupełniającą istotną lukę w recepcji dorobku bułgarskiego poety, ważną nie tylko dla bułgarystów w ich pracy naukowej i dydaktycznej, ale i dla pozostałych slawistów jako podstawa do prac porównawczych. Uważam, że spełnia wymogi stawiane rozprawom habilitacyjnym.

Ocena pozostałego dorobku naukowego

Pozytywnie, zarówno w aspekcie ilościowym, jak i jakościowym należy ocenić pozostałe prace Habilitanta. Na przedstawiony do oceny dorobek składają się, poza wskazaną jako główne osiągnięcie naukowe, jeszcze 1 pozycja monograficzna, 42 artykuły (w tym 13 artykułów recenzyjnych) i 17 rozdziałów monografii. Zostały one napisane po bułgarsku (większość), polsku, angielsku, rosyjsku i ukraińsku. Mają zasięg ogólnopolski i międzynarodowy (publikowane w polskich i zagranicznych czasopismach naukowych oraz monografiach), są cytowane. Dr Kamen Rikev jest współredaktorem 4 monografii (w tym 3 przed uzyskaniem stopnia doktora). Samodzielnie redagował tom pokonferencyjny pierwszej Ogólnokrajowej Konferencji Slawistycznej dla Studentów i Doktorantów. Jako ceniony tłumacz jest autorem przekładów zarówno polskiej literatury pięknej, jak i tekstów krytycznoliterackich.

Przedstawione w autoreferacie prace naukowe można podzielić na dwie grupy. Pierwsza z nich obejmuje teksty, w których podejmowane są zagadnienia z zakresu historii literatury (polskiej, bułgarskiej, szerzej – bałkańskiej), polsko-bułgarskich związków literackich i kulturowych oraz nowożytnej kultury bułgarskiej. W skład grupy drugiej wchodzi teksty poświęcone kondycji slawistyki (a zwłaszcza bułgarystki) w dobie kryzysu humanistyki.

Początkowo w swoich badaniach Habilitant skupiał się na kulturowo-etycznych aspektach współczesnej poezji polskiej, ze szczególnym uwzględnieniem twórczości Różewicza i Miłosza, kontynuując tym samym wcześniejsze zainteresowania, którym dał wyraz w pracy magisterskiej (*Творчеството след Освиенцим. Възгледи за поезията и поетическото в първите следвоенни стихосбирки на Ч. Милош и Т. Ружевич*).

Z czasem do rozważań nad zagadnieniami etycznymi współczesnej poezji polskiej włączył lirykę doby staropolskiej, która stała się tematem Jego rozprawy doktorskiej (*Творец и творба в старополската мерена реч*). Z tym okresem w dziejach literatury polskiej związana jest wyjątkowa pozycja w dorobku dra Kamena Rikeva – monografia *Два зубъра и муза. Полската литература XV-XVIII век – епохи, автори, текстове*. Stanowi ona wybór przekładów najważniejszych utworów polskich poetów i pisarzy epoki średniowiecza, renesansu, baroku i oświecenia wraz z komentarzami, przypisami oraz rozbudowanymi artykułami krytycznymi. Podjęcie się niełatwego zadania przetłumaczenia na język bułgarski tekstów nie tylko pisanych archaicznym językiem, ale przede wszystkim osadzonych w specyficznych realiach historyczno-kulturowych tak odmiennych od bułgarskich, dobitnie dowodzi szerokich kompetencji Habilitanta. Znaczenie monografii jest nieocenione zwłaszcza dla młodych bułgarskich polonistów i slawistów, którzy dzięki zawartym w niej przekładom mają możliwość obcowania z najwybitniejszymi utworami literatury staropolskiej. Potwierdza to włączenie części tekstów antologii zarówno do kanonu obowiązkowych lektur w ramach przedmiotu "historia literatur słowiańskich", jak i do bibliografii pozycji obowiązkowych do egzaminów doktoranckich na uniwersytetach w Sofii, Płowdiwie i Wielkim Tyrnowie.

W swoich badaniach nad literaturą polską dr Kamen Rikev często uwzględnia odniesienia do literatury bułgarskiej, poszukując łączących je związków intertekstualnych bądź na nowo odczytując kwestie wcześniej podejmowane w ramach studiów literaturoznawczych.

Wynikiem Jego zainteresowania literaturami słowiańskimi i bałkańskimi jest cykl artykułów o mechanizmach i tendencjach obecnych w badaniach literackich końca ubiegłego wieku, jak również poruszających kwestie związane z konceptem mistyki i motywami mistycznego doświadczenia w prozie bułgarskiej oraz rozumieniem alegorii i alegoryzmu w literaturoznawstwie XX w.

Ważny obszar w badaniach Habilitanta, który najpełniej dochodzi do głosu w monografii poświęconej twórczości Dałczewa, stanowią kwestie dotyczące kultury chrześcijańskiej i specyfiki bałkańskiej duchowości. Problematykę tę podejmuje także w szeregu artykułów.

Większość prac drugiej grupy powstała, gdy dr Kamen Rikev był zaangażowany w uniijny projekt tworzenia w Lublinie nowej specjalności o profilu filologiczno-kulturowym. Poruszają one problematykę nieobcą dziś już niemal każdemu ośrodkowi slawistycznemu w Polsce, który odczuwając brak zainteresowania tradycyjnymi kierunkami humanistycznymi, staje przed koniecznością poszukiwania atrakcyjniejszej formuły studiów, co wiąże się z potrzebą opracowania nowych lub znaczącej korekty istniejących programów nauczania. Prace Habilitanta poświęcone specjalności bałkanistycznej przynoszą nie tylko odpowiedź na pytanie jaki mógłby być nowoczesny program studiów dla specjalności hybrydowej, uwzględniający oczekiwania przyszłych studentów, potrzeby rynku pracy i specyfiki regionu, ale również godną uwagi, oryginalną koncepcję podejścia do współczesnej, akademickiej historii literatur bałkańskich.

Osobne miejsce w ocenianym dorobku zajmują artykuły recenzyjne. Co należy podkreślić, wybór omawianych pozycji nie ma charakteru przypadkowego – to swoisty katalog najważniejszych prac (w tym przekładów literatury pięknej) powstających na przestrzeni lat w środowisku zarówno bułgarskich polonistów, jak i polskich bułgarystów.

Ocena działalności dydaktycznej

W działalności dydaktycznej Habilitanta na szczególne podkreślenie zasługuje szeroki wachlarz prowadzonych zajęć, dowodzący Jego wszechstronności i dużego doświadczenia, które wyniósł z dwóch ośrodków akademickich, zagranicznych staży naukowych, udziału w pracach międzynarodowych grup badawczych.

W Katedrze Literaturoznawstwa Słowiańskiego na Wydziale Filologii Słowiańskich Uniwersytetu Sofijskiego prowadził seminaria i wykłady z historii literatury polskiej (od średniowiecza po czasy współczesne) oraz polskich realiów historyczno-literackich. Z kolei w Instytucie Filologii Słowiańskiej UMCS (obecnie Instytut Neofilologii), a także w Kolegium Licencjackim UMCS w Białej Podlaskiej, poza zajęciami z praktycznej nauki języka bułgarskiego, prowadził konwersatoria poświęcone najnowszej poezji bułgarskiej, bułgarskiemu kalendarzowi obrzędowemu, polsko-bułgarskim stosunkom kulturalnym, bałkańskiemu kinu, magii, kuchni i świętowaniu na Bałkanach, zagadnieniom przekładu z języków bałkańskich, a ponadto wykładał historię literatury i kultury bałkańskiej oraz szerzej – narodów bałkańskich.

Wypromował 33 licencjatów i 9 magistrów. Recenzował 14 prac licencjackich i 15 magisterskich.

Ocena pracy organizacyjnej

Na pozytywną ocenę zasługuje również praca organizacyjna dra Kamena Rikeva na rzecz macierzystej uczelni. W latach 2003-2004, pracując na Uniwersytecie Sofijskim, pełnił funkcję zastępcy dyrektora 40. i 41. edycji Letniej Szkoły Języka i Kultury Bułgarskiej dla Zagranicznych Bułgarystów i Sławistów Uniwersytetu Sofijskiego. Natomiast w latach 2011-2014 był zaangażowany w tworzenie bałkanistyki jako nowej specjalności, powstałej w ramach projektu *UMCS dla rynku pracy i gospodarki opartej na wiedzy*. Aktywnie uczestniczył w pracach nad przygotowaniem programu studiów bałkanistycznych, dwukrotnie był członkiem komisji rekrutacyjnej oraz pełnił funkcję opiekuna merytorycznego wyjazdowych praktyk studenckich.

Ważne miejsce w działalności uniwersyteckiej Habilitanta zajmuje współorganizowanie konferencji naukowych. Pracując na Uniwersytecie Sofijskim, jeszcze przed uzyskaniem stopnia doktora, wszedł w skład komitetu organizacyjnego 2 konferencji, zaś jako pracownik UMCS współorganizował międzynarodowe konferencje *Cyryl i Metody w języku i kulturze Słowian* (2012-2019) oraz ogólnokrajową konferencję *Aktualne problemy bułgarystyki w Polsce* (2015). Był członkiem Komitetu Programowego Międzynarodowej Konferencji Naukowej, odbywającej się na Uniwersytecie w Ruse (2019-2020), jak również pomysłodawcą bułgarsko-polskiej konferencji *Światopogląd chrześcijański w poezji polskiej i bułgarskiej* (2017). Pokłosiem cyklicznych konferencji *Cyryl i Metody w języku i kulturze Słowian* było powstanie *Zeszytów Cyrylo-Methodiańskich*, rocznika naukowego poświęconego problematyce południowosłowiańskiej, którego dr Kamen Rikev jest współtwórcą i zastępcą redaktora naczelnego (2012). W Jego gestii pozostaje ponadto administrowanie czasopismem oraz czuwanie nad procesem wydawniczym. Miał On także swój niezaprzeczalny wkład (uczestnicząc w konkursie MNiSW w ramach programu *Wsparcie dla czasopism naukowych*) w umieszczenie lubelskiego periodyku na ministerialnej liście czasopism punktowanych.

W latach 2017-2019 był członkiem Rady Wydziału Humanistycznego, a w latach 2016-2019 – Wydziałowej Komisji ds. Parametryzacji.

Ocena pracy popularyzatorskiej

Zarówno w okresie sofijskim, jak i późniejszym, lubelskim, Habilitant dał się poznać jako popularyzator nauki i kultury, współpracując na stałe m.in. z Instytutem Polskim w Sofii, Bułgarskim Instytutem Kultury w Warszawie, bułgarską ambasadą, Ministerstwem Edukacji i Nauki Republiki Bułgarii oraz bułgarskimi i polskimi mediami.

Na sofijskiej polonistyce organizował gościnne wykłady przedstawicieli polskiej nauki i kultury, wspierał tamtejszy gabinet polonistyczny, przygotowywał studentów do udziału w konkursach organizowanych przez Instytut Polski w Sofii. Z kolei jako pracownik UMCS brał udział w pracach organizacyjnych pięciu kolejnych edycji *Wielokulturowego Lublina*, odpowiadając za segment bałkański festiwalowego programu. W latach 2012-2015 zasiadał w jury konkursów slawistycznych organizowanych przez UMCS dla uczniów klas licealnych, a w ramach unijnego projektu *UMCS dla rynku pracy i gospodarki opartej na wiedzy* trzykrotnie (2012-2014) współorganizował *Dni Kultury Bałkańskiej*.

Poza uczelnią wygłaszał wykłady w Bułgarskim Instytucie Kultury w Warszawie (2012, 2015), w lubelskim oddziale Stowarzyszenia Bractwo Prawosławne świętych Cyryla i Metodego (2014-2016) oraz dla słuchaczy Lubelskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku (2014, 2016).

Imponująco przedstawia się lista wywiadów radiowych, prasowych i książkowych, których dr Kamen Rikev udzielił z pozycji badacza, dydaktyka oraz popularyzatora kultury polskiej i bułgarskiej (szerzej – bałkańskiej).

Na uwagę zasługuje także Jego współpraca z sektorem gospodarczym – doradztwo w zakresie organizacji imprez kulturalnych, programów festiwalowych i rekrutacji kadr z językiem bałkańskim, ocena merytoryczna oraz redakcja językowa tekstów piosenek i materiałów reklamowych, sporządzanie recenzji wydawniczych. Jako biegły w zakresie znajomości języka bułgarskiego współpracował z prokuraturą i policją.

Za swoją działalność był wielokrotnie nagradzany, zarówno w Polsce, jak i w Bułgarii: nagrodą Rektora Uniwersytetu UMCS za wyróżniającą się pracę na rzecz uczelni (2015, 2018), przez prezydenta Lublina w uznaniu zasług na rzecz promowania bogactwa i różnorodności kulturowej miasta (2017), przez organizatorów 57. Konferencji Naukowej Uniwersytetu w Ruse (2018) oraz Orderem Świętych Braci Sołuńskich za zasługi dla krzewienia prawosławnej kultury i oświaty (2020).

Konkluzja:

W podsumowaniu wyrażonych powyżej opinii na temat dorobku naukowego, działalności dydaktycznej oraz aktywności organizacyjnej i popularyzatorskiej dra Kamena Rikeva stwierdzam, że w pełni zasługuje na nadanie Mu stopnia doktora habilitowanego. Jest dojrzałym pracownikiem naukowym z obszernym, wartościowym dorobkiem wzbogacającym zarówno bułgarską, jak i polską slawistykę, badaczem rozpoznawalnym na arenie

międzynarodowej. Jego monografia *Защото е на скрито... Християнският светоглед в творчеството на Атанас Далчев*, którą oceniam bardzo wysoko, spełnia wymogi stawiane rozprawom habilitacyjnym i jest na gruncie literaturoznawstwa słowiańskiego dokonaniem ważnym.

Wnoszę o dopuszczenie dra Kamena Rikeva do dalszych etapów habilitacyjnego postępowania proceduralnego.

Bytom, 10.02.2022 r.

